

АНАЛИЗ на физическото и здравословно състояние на децата и учениците от организираните колективи в Разградска област за учебната 2020/2021 година

Оценката се извършва на базата на 125 анализа на здравословното състояние на децата и учениците, изпратени от медицинските специалисти от здравните кабинети на детските заведения и училищата: 69 от ДГ, 56 от училища и 2 от подготвителни групи към училищата, данните от тях са включени към детските заведения, защото децата не са навършили 7 – годишна възраст. За периода за който са изготвени анализите са функционирали 109 здравни кабинети към детски и учебни заведения. В тях работят 80 медицински специалисти. В малките населени места един медицински специалист обслужва повече от един обект, а в по-големите детски заведения и училища в гр. Разград един обект се обслужва от двама медицински специалисти.

I. Данни за антропометричните показатели

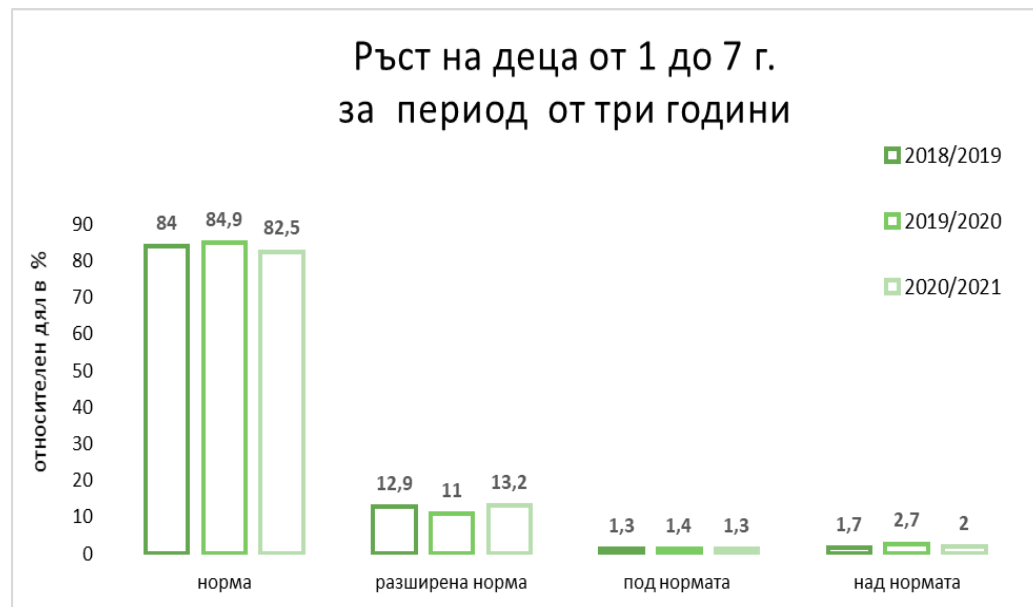
Измерени са антропометричните показатели на 3 449 деца от подлежащи 3 449 –100 % и на 10 928 ученика от подлежащи 10 928 – 100%. За учебната 2020/2021 година медицинските специалисти обслужващи здравните кабинети са снели антропометрични данни на деца и ученици, които не са представили информация от общопрактикуващите лекари. Получени са следните данни:

1. Ръст

Разпределение по групи:

Деца 1 – 7 год. - 3449 деца

Норма – 2847 деца -	82,5 %
Разширена норма – 457 деца -	13,2 %
Извън нормата под (X - 2 S) – 76 деца -	1,3 %
Извън нормата над (X+ 2 S) – 69 деца -	2 %

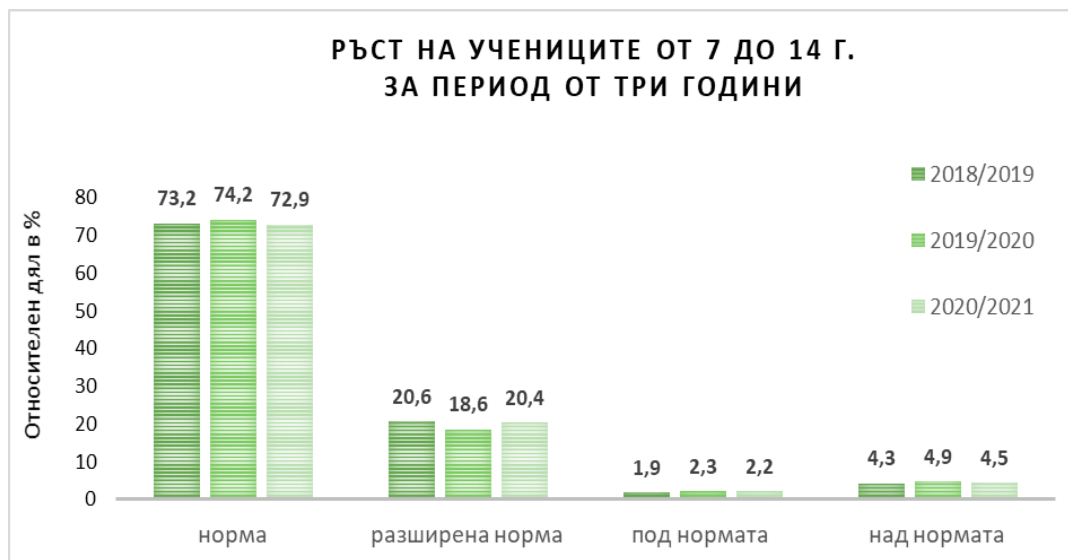

Фигура 1

Ученици 7 – 14 год.: 6597 ученика

Норма – момчета 72,7 %, момичета 73,1 %, сборно в норма – 72,9 % (4810 ученика)
Разширена норма – момчета 20,2 %, момичета 20,4 %, сборно 20,4 % (1343 ученика)

Извън нормата под (X-2S) - момчета 2 %, момичета 2,4%, сборно 2,2 % (147 ученика)
 Извън нормата над (X+2S)- момчета 4,9 %, момичета 4%, сборно 4,5 % (297 ученика)

Фигура 1 а

Ученици 14 – 18 год.: 4331 ученика

Норма – момчета 76,4 %, момичета 79,9 %, сборно 78 % (3382 ученика)
 Разширена норма – момчета 17,4 %, момичета –13,4 %, сборно 15,6 % (674 ученика)
 Извън нормата под (X-2S) - момчета 1,5 %, момичета 2 %, сборно 1,7 % (75 ученика)
 Извън нормата над (X+2S)- момчета 4,6 %, момичета 4,6 %, сборно 4,6% (200 ученика)

Фигура 1 б

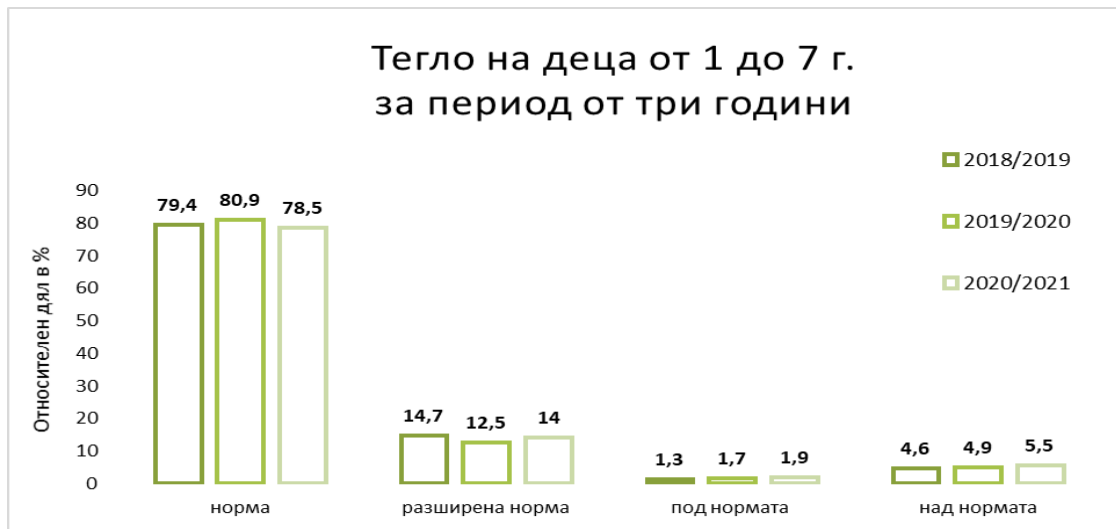
2. Телесна маса

Деца 1 – 7 год. – 3449 деца:

Норма – 78,5 % - (2709 деца)

Разширена норма – 14 % (485 деца)

Извън нормата под (X - 2 S) – 1,9 % (64 деца)
 Извън нормата над (X + 2 S) – 5,5 % (191 деца)

Фигура 2

Ученици 7 – 14 год.: 6597 ученика

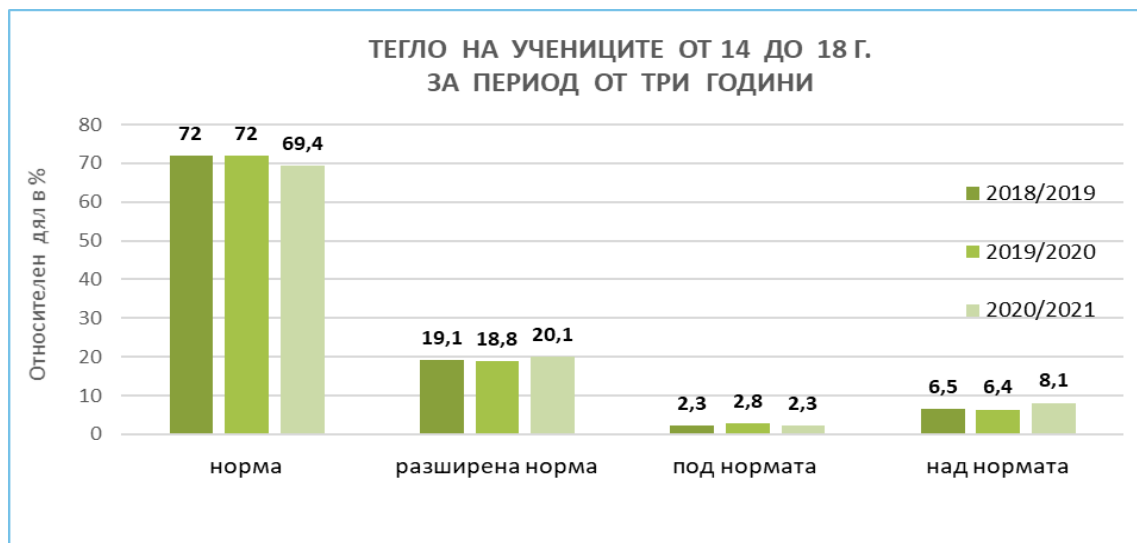
Норма – момчета 65,6 %, момичета 67 %, сборно 66,3 % (4375 ученика)
 Разширена норма – момчета 19,5 %, момичета 20,1 %, сборно 19,8 % (1306 ученика)
 Извън нормата под (X-2S)-момчета 2,7 %, момичета 2,6 %, сборно 2,6 % (175 ученика)
 Извън нормата над (X+2S)-момчета 12,1%, момичета 10,3%, сборно 11,2%(741 ученика)

Фигура 2 а

Ученици 14 - 18 год.: 4331 ученика

Норма – момчета 68,2 %, момичета 70,1 %, сборно 69,4 % (3007 ученика)
 Разширена норма – момчета 20 %, момичета 20,3 %, сборно 20,1 % (872 ученика)
 Извън нормата под (X-2S)-момчета 2 %, момичета 2,7 %, сборно 2,3 % (100 ученика)
 Извън нормата над (X+2S)-момчета 9,8 %, момичета 6,2 %, сборно 8,1 % (352 ученика)

Фигура 2 б

Анализ на данните:

По отношение на ръста: С най-висок процент нормални стойности са децата (82,5 %), следвани от учениците 14-18 години (78 %) и групата от 7 до 14 години (72,9 %). Относителният дял се движи в тесни граници и през трите години, визуализирано на фигури 1, 1 а и 1 б.

В разширената норма най-висок е процентът на момчетата и момичетата на възраст от 7 до 14 години (20,4 %), следвана от групата на учениците от 14 до 18 години (15,6 %), и децата до 7 години (13,2 %). Последователността се запазва, като тази от предходната година (фигури 1, 1а и 1 б).

Извън нормата, с по-нисък ръст са водещи учениците от 7-14 години (2,2 %), и учениците от 14 до 18 години (1,7 %), следвани от децата до 7 години (1,3 %). В сравнение с предходната година се наблюдава намаляване на процентите и при трите възрастови групи, по отношение на по-ниския ръст.

Извън нормата за сметка на по-висок ръст с най-голям дял са учениците от 14-18 години (4,6 %), следвани от възрастовата група 7-14 години (4,5 %) и децата до 7 годишна възраст (2 %). За сравнение през предходната година с най-висок процент са били учениците от 7 до 14 години. Динамика на стойностите е показана на фигури 1, 1а и 1 б.

По отношение на теглото: Също както при ръста и тук с най-висок процент нормални стойности са децата (78,5 %), следвани от учениците на възраст 14-18 години – (69,4 %) и учениците 7-14 години – (66,3 %). Последователността и през предходната година е аналогична (фигури 2, 2 а и 2 б).

В разширената норма с най-висок процент са учениците 14-18 г. (20,1 %), следвани от и учениците 7-14 г. (19,8 %) и децата с (14 %). Запазена е тенденцията от предходната учебна година, като се отчита ръст на процентите при учениците в двете възрастови групи, и лек спад при децата.

При проследяване отклонението в посока наднормено телесно тегло през последните три години, се наблюдава възходяща тенденция при учениците от 14-18 години (от 6,5% до 8,1%). При възрастовата група 7-14 г. сравнение с 2019 г. е (11%), но спрямо 2020 г. (12 %), като се наблюдава намаляване на относителния дял – (11,2 %). При децата до 7 години се отчита също увеличаване на процента деца с наднормено тегло през последните три години - от 4,6 % до 5,5 %.(фигури 2, 2 а и 2 б).

II. Изследване на физическата дееспособност

Децата покрили нормите за физическа дееспособност са 3036 – 88 %, а учениците получили оценка над среден (3) при изследване на физическата дееспособност са 10 677 – 97,7 %. В сравнение с предходната година тези проценти бележат ръст при децата – 86,3 % (2019 г.) и лек спад на процентите при учениците – 98,1 % (2019 г.).

Броят на учениците освободени от часовете по физическо възпитание е 251 (2,3 %).

III. Диспансерно наблюдение на децата и учениците

Диспансеризираните деца са 87 (от общо прегледани 3449) – 2,5 %. През 2019 г. - 127 (от общо 3553)– 3,6 %, а през 2018 г. са 96 (от общо 3545 деца) - 2,7 %. От миналата година относителният им дял е намалял с 1,1 %.

Оценявайки диспансерното наблюдение при децата, се забелязва следното разпределение по преобладаващи заболявания:

1. Ентеробиоза – 3,4 % (3 деца)
2. Други поведенчески и емоционални разстройства– 9,2 % (8 деца)
3. Алергичен ринит, причинен от полени– 3,4 % (3 деца)
4. Астма – 9,2 % (8 деца)
5. Задръжка в развитието на експресивната реч– 1,1 % (1 деца)
6. Генерализирани разстройства в развитието детски аутизъм– 12,6 % (11 деца)
7. Други сезонни алергични ринити– 4,6 % (4 деца)
8. Разстройство на експресивната реч– 10,3 % (9 деца)
9. ДЦП– 3,4 % (3 деца)
10. Слепота и намалено зрение– 1,1 % (1 деца)
11. Епилепсия– 8,0 % (7 деца)

През тази година водеща позиция заемат децата с диагноза: генерализирани разстройства в развитието на детския аутизъм.

Фигура 3

Диспансеризираниите ученици са - 4,2 % (456 от общо прегледани 10 928), през 2019 г. са 4,6 % (520 от общо 11 176), а през 2018 г.- 5,2% (617 от общо 11 942). В сравнение с предходната година относителният им дял е намалял с 0,4 % .

При учениците заболяванията от диспансерното наблюдение се подреждат, както следва:

1. Намаление на зрението на двете очи – 13,4 % (61 ученика)
2. Астма с преобладаващ алергичен компонент – 13,4 % (61 ученика)
3. Други невротични разстройства – 9,2 % (42 ученика)
4. Епилепсия – 7 % (32 ученика)
5. Генерализирани разстройства в развитието, детски аутизъм – 5,9 % (27 ученика)
6. Детска церебрална парализа – 3,9 % (18 ученика)
7. Неалергична астма – 3,7 % (17 ученика)
8. Намаление на зрението на едното око- 5,7 % (26 ученика)
9. Други поведенчески и емоционални разстройства- 2,4 % (11 ученика)
10. Инсулинозависим диабет, без усложнения – 3,1 % (14 ученика)

Фигура 4

IV. Регистрирани заболявания и аномалии при основния профилактичен преглед на децата и учениците, проведен в периода септември – декември, отразен в личните им профилактични карти.

Постъпили са данни за проведени профилактични прегледи на 3449 деца от 3449 посещаващи детски заведения – 100 %.

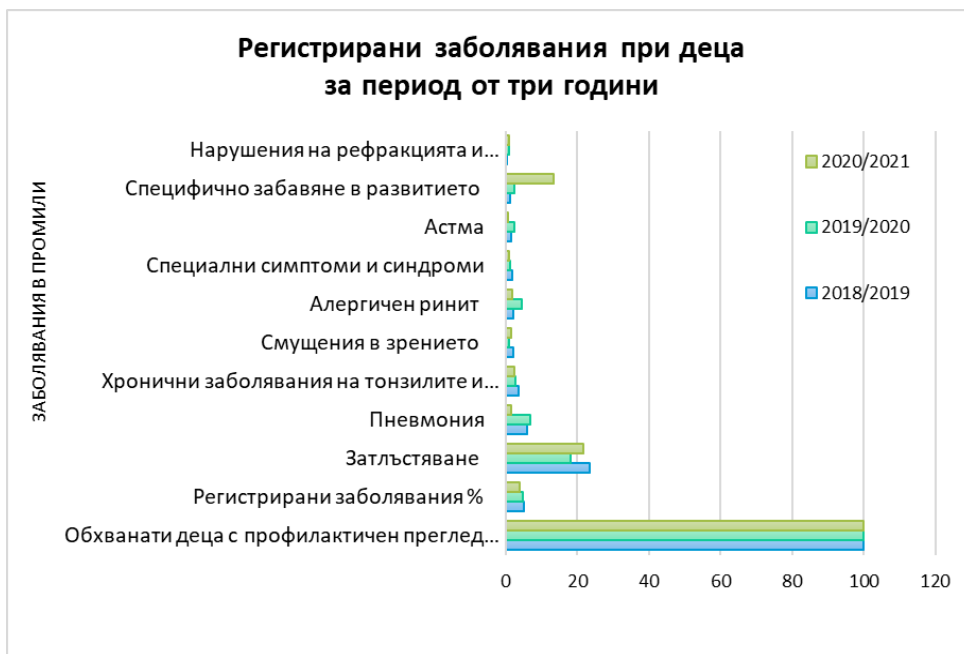
Регистрирани са 139 заболявания, т.е. 4% от децата са с отклонения в здравословното състояние. За сравнение през 2019 г. с отклонения са 4,8 %, а през 2018 г. – 5,1 %.

През настоящата година заболяванията, установени по време на профилактичните прегледи се подреждат по следния ред:

1. Затлъстяване – (75 деца), 21,7% , за сравнение през 2019 г. – 18,3% ;

2. Пневмонии – (6 деца), 1,7‰, през 2019 г. – 7,0‰
3. Хронични заболявания на тонзилите и аден. вегетации – (9 деца) 2,6 ‰, за сравнение през 2019 г. – 2,8 ‰
4. Смущения в зрението - (2 деца), 1,6 ‰, през 2019 г. - 1,1 ‰
5. Алергичен ринит – (7 деца), 2 ‰, през 2019 г. - 4,5 ‰
6. Специални симптоми и синдроми - (3 деца), 0,9 ‰, през 2019 г. - 1,4 ‰
7. Астма - (2 деца), 0,6 ‰
8. Специфично забавяне в развитието - (12 деца), 13,5 ‰
9. Нарушения на рефракцията и акомодацията- (3 деца), 0,9 ‰, през 2019 г. – 1,1 ‰.

Динамиката на регистрираните заболявания и разпределението им по нозологични единици е представено на фигура 5. През тази година първа и втора позиция заемат съответно затлъстяване и специфично забавяне в развитието. В сравнение с предходната година се наблюдава повишаване на затлъстяването.

Фигура 5

Постъпили са данни за проведени профилактични прегледи на 10 928 ученика от 10 928, което е 100 %.

Регистрирани са 368 заболявания, т.е. 3,4 % от учениците са с отклонения в здравословното състояние. За сравнение през предходната година с отклонения са 0,1 %, а през 2018 г. са регистрирани същият брой % (3,4 %) като текущата година.

Данните от проведените профилактични прегледи на учениците се подреждат по следния начин:

1. Затлъстяване – (223 ученика), което е 20,4 ‰, за сравнение през 2019 г.-15,2 ‰
2. Смущения в зрението – (19 ученика) – 1,7 ‰, а през 2019 г. – 5,3 ‰
3. Епилепсия – (10 ученика), съответно 0,9 ‰, през 2019 г. – 1 ‰
4. Астма – (20 ученика) – 1,8 ‰, през 2019 г. – 0,8 ‰
5. Хронични заболявания на тонзилите и аден. вегетации - (4 ученика), които представляват 0,4 ‰
6. Специални симптоми и синдроми (заекване, тикове, анорексия, енурезис, стереотипи) – (12 ученика) – 1,1 ‰, през 2019 г. – 0,5 ‰
7. Специфично забавяне в развитието - (12 ученик), съответно 1,1 ‰, през 2019 г. – 1,4 ‰

8. Нарушения в рефракцията и акомодацията - (7 ученик) - 0,6 ‰, през 2019 г. - 0,5 ‰
9. Гръбначни изкривявания - (1 ученик), съответно 0,1 ‰, през 2019 г. – 1 ‰
10. Детска церебрална парализа - (8 ученик) - 0,7 ‰, през 2019 г. – 0,7 ‰
11. Хипертонична болест - (8 ученик), съответно 0,7 ‰
12. Захарна болест - (4 ученик), съответно 0,4 ‰, през 2019 г. – 0,5 ‰

На Фигура 6 са проследени регистрираните заболявания при учениците през последните три учебни години.

Фигура 6

С профилактични прегледи са обхванати 100 % от **първокласниците** (845 от 845 ученици). Регистрирани са 38 заболявания или с отклонения в здравословното състояние са 4,5 %. За сравнение през 2019 година са 4,7 %, а през 2018 година процента на заболяемост сред първокласниците е 4,9 %. Най-често срещани заболявания са:

- Затлъстяване (17 ученици) – 20,1 ‰, при 12,7 ‰ от предходната година.
- Смущения в зрението (5 първокласника) – 6 ‰, спрямо 9,5 ‰ през 2019 г.
- Епилепсия (1 деца), което е 1,2 ‰ от прегледаните първокласници.

С профилактичен преглед са обхванати 100% от **седмокласниците** (971). Регистрирани са 60 заболявания, което представлява 6,2 ‰. За сравнение 2019 година са 5,6 ‰, а през 2018 г. са 8,3 ‰. И при седмокласниците най-често срещаните заболявания са:

- Затлъстяване (39 ученици) – 40,2 ‰, при 33,4 ‰ от предходната година
- Смущения в зрението (4 седмокласника) – 4,1 ‰ спрямо 11,5 ‰ през 2019 г.
- Захарна болест (диабет) - (2 седмокласника) – 2,1 ‰
- Детска церебрална парализа - (3 седмокласника) – 3,1 ‰

В **десети клас** с профилактичен преглед са обхванати 956 ученици от 956 ученика или 100 % от всички десетокласници. Регистрирани са 50 заболявания – 5,2 ‰ от учениците имат здравословен проблем. За сравнение през 2019 г. с отклонения в здравния статус са 2,1 ‰. През учебната 2020/2021 г. заболяванията са в следната последователност:

- Първа позиция е за затлъстяване (30 ученика) – 31,4 ‰

- На второ място се нарежда нарушения на рефракцията и акомодацията (6 ученика) – 6,3 ‰
- Трето място заема хипертонична болест (4 ученика) – 4,2 ‰

Затлъстяването е на първо място при децата (75 ученик) – 21,7 ‰ , и при учениците от първи до десети клас включително.

Случаите на специфично забавяне в развитието заемат втора позиция при децата и пета при учениците. Видно от анализа е, че смущения в зрението запазва второто място, както при първокласниците, така и при седмокласниците.

V. Изводи

1. През учебната 2020/2021 г. обхвата с профилактични прегледи на децата и учениците е подобрен, в сравнение с миналата учебна година. При децата и учениците е достигнат обхват с профилактични прегледи 100 %.

2. Поради това, че не всички учащи предоставят талони за профилактични прегледи по препоръка на РЗИ медицинските специалисти от здравните кабинети към детските заведения и училища осъществиха измерване на ръст и тегло на всички деца и ученици. Тази година е постигнат 100 % обхват по – отношение на антропометричните показатели.

3. При профилактичните прегледи на децата и учениците се запазва тенденцията за утвърждаване на затлъстяването като основен проблем. На територията на областта липсва предлагане на курсове по лечебна физкултура.

4. Родителите също недооценяват значението на профилактичните прегледи за ранно откриване и своевременно лечение на заболявания и аномалии в детската възраст. Децата се водят на преглед при общопрактикуващия лекар при клинично изявен проблем.

5. Данните от профилактичните прегледи и диспансерното наблюдение на деца и ученици за 2020 г. потвърждават необходимостта от системното им провеждане, като възможност за ранно откриване и отстраняване на здравни проблеми у подрастващите. От значение е още в детска възраст да се акцентира върху дейности за профилактика на хроничните неинфекциозни заболявания, които съставляват значителен дял от патологията на възрастното население.

VI. Препоръки

1. Медицинските специалисти от здравните кабинети на детските заведения и училищата да информират родителите за необходимостта от провеждане на профилактичен преглед, както и какво включва прегледа за децата от различните възрастови групи.

2. Да продължат обучителните дейности сред децата и учениците, свързани с профилактика на болестите и промоция на здравето, съобразени с конкретните здравни проблеми в детските заведения и училищата по общини.

3. Да се повиши контролът по изпълнение на задълженията на общопрактикуващите лекари, произтичащи от изискванията на нормативните актове, които регламентират провеждането на профилактичните прегледи и диспансеризацията на децата и учениците.

Изготвил анализа:
Силвия Василева, ст. инспектор в отдел ДЗК

Дата: 13.05.2021 г.
РЗИ- Разград